

Kooskõlastustabel

I EIS kooskõlastus

Esitaja/märkuse sisu	Märkuse arvestamine/mittearvestamine
Justiits- ja Digiministeerium	Markus Ühtigi Markus.yhtigi@justdigi.ee <i>Tagasiside edastatud Markus Ühtigile e-kirja teel 01.10.2025.</i>
1. 25.05.2025 jõustus hea õigusloome ja normitehnika eeskirja¹ (HÕNTE) muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel (HÕNTE § 1 lg 4¹). Reegli kohaselt tuleb halduskoormust suurendava nõudega kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus. Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhise on kättesaadav Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehel². Eeltoodud HÕNTE muudatustest tulenevalt palume eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes kirjutada, kas eelnõuga kavandatud muudatuste tulemusel halduskoormus suureneb, väheneb või ei muutu. Halduskoormuse kasvamisest palume seletuskirja sisukokkuvõttes märkida, mis meetmega on kavandatud suurenenud halduskoormust tasakaalustada.	<u>Arvestatud</u> Seletuskirja täiendatud vastavalt tehtud ettepanekule.
2. Eelnõu § 1 punkti 13 kohaselt muudetakse VMS-i³ § 189². Muu hulgas luuakse muudatusega alused, mis võimaldavad töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusajal välismaalasel olla teatud kindla perioodi tööta. Eelnõuga kavandatud VMS § 189² lõige 2 punkti 1 kohaselt võib välismaalane töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusajal olla tööta lisaks VMS § 189² lõikes 1 sätestatud ajale kuni kolm kuud, kui välismaalane on kannatanu kriminaalmenetluses, mille ese on KarS⁴ §-s 133, 133¹, 133², 133³, 138, 138¹, 139, 140 või 175 või § 260¹ lõike 1 punktis 5 sätestatud kuritegu.	<u>Arvestatud</u> Seletuskirjas täiendatud selgitustega KarS-i paragrahvide osas. Direktiivi artikkel 11 lõike 6 kohaselt võib lubatud tööta olemise periood olla kolme kuu võrra pikem, kui on põhjendatud alust arvata, et ühtse loa omanik on töötanud eriti orjastavates töötingimustes nagu on määratletud direktiivi 2009/52/EP artikli 2 punktis i. Nimetatud sätte kohaselt on „eriti orjastavad töötingimused” – töötingimused, mille puhul esineb muu hulgas soolisest või muust diskrimineerimisest tulenevalt äärmine ebaproportsionaalsus võrreldes

¹ RT I, 22.05.2025, 8

² Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhise

³ RT I, 08.07.2025, 9

⁴ RT I, 05.07.2025, 9

Seletuskirjas puuduvad selgitused, miks kavandatud VMS 189² § lõike 2 punkti 1 loetelusse on valitud just need KarS-i paragrahvid. Seletuskirjas on üksnes viidatud sellele, et eelnõuga üle võetava Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24.04.2024 direktiivi (EL) 2024/1233⁵ artikkel 11 lõike 6 kohaselt võib lubatud tööta olemise periood olla kolme kuu võrra pikem, kui on põhjendatud alust arvata, et ühtse loa omanik on töötanud eriti orjastavates töötingimustes nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/52/EP23⁶ artikli 2 punktis i. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/52/EP23 artikli 2 punktis i on öeldud: „eriti orjastavad töötingimused“– töötingimused, mille puhul esineb muu hulgas soolisest või muust diskrimineerimisest tulenevalt äärmine ebaproportsionaalsus võrreldes seaduslikult töötavate töötajate töötingimustega, mis mõjutavad näiteks töötajate tervist ja ohutust ning on vastuolus inimväärikusega“. Seega ei loo direktiivi tekst selgust küsimuses, mis alusel on valitud kavandatud sättes viidatud KarS-i paragrahvid. Kui sätte sõnastusel on näiteks võetud eeskju mõnest teisest seadusest, peaks vastav info seletuskirjas kajastuma. Palume eelnõu seletuskirja tehtud märkuse pinnalt täiendada. Samuti palume selguse huvides kirjutada seletuskirjas välja KarS-i paragrahvide pealkirjad.	seaduslikult töötavate töötajate töötingimustega, mis mõjutavad näiteks töötajate tervist ja ohutust ning on vastuolus inimväärikusega. Selle direktiivi ülevõtmisel siseriiklikkusse õigusesse ei defineeritud eriti orjastavate töötingimuste mõistet, vaid nähti ette, et see hõlmab nii tööorjust inimkaubanduse koosseisuna kui inimväärikust alandavaid töötingimusi ja välismaalase elu ja tervist ohustavaid töötingimusi ilma inimkaubanduse koosseisuta. Sellest tulenevalt täiendati KarS-i §-ga 260¹ ja sätestati VMS-i kriminaalmenetluses osalemiseks tähtajalise elamisloa andmise alus viidates KarS-i paragrahvidele, mida hiljem on muudetud ja täiendatud. KarS-i paragrahvid, mille puhul saab anda tähtajalise elamisloa kriminaalmenetluses osalemiseks on järgmised: § 133. Inimkaubandus; § 133¹. Inimkaubanduse toetamine; § 133². Kupeldamine; § 133³. Prostitutsioonile kaasaitamine; § 138. Ebaseaduslik inimuuringute tegemine; § 138¹. Doonorlusele sundimine; § 139. Ebaseaduslik siirdematerjali võtmine; § 140. Doonorlusele kallutamine; § 175. Inimkaubandus alaealise suhtes; § 260¹. Eestis ilma seadusliku aluseta viibivale välismaalasele töötamise võimaldamine. Samadel alustel võib välismaalasele anda ka tähtajalise elamisloa kriminaalmenetluses osalemiseks: VMS § 203 lõige 1 punkti 1 kohaselt võib välismaalasele anda tähtajalise elamisloa kriminaalmenetluses osalemiseks, kui ta on kannatanu kriminaalmenetluses, mille esemeks on KarS-i §-des 133–133³, 138–140, §-s 145¹, 175 või § 260¹ lõike 1 punktis 3 või 5 sätestatud kuritegu. VMS § 204 kohaselt teavitatakse sellises olukorras
--	--

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) [2024/1233](#), mis käsitleb kolmanda riigi kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotluse menetlust ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandast riigist pärit töötajatele ühtetaolisi õigusi.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiiv [2009/52/EP](#), millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded.

	välismaalast kriminaalmenetluses osalemiseks tähtajalise elamisloa andmise ja rahvusvahelise kaitse saamise võimalusest ja tingimusest. Täiendavalt kehtivale korrale, mis võimaldab anda välismaalasele, kes töötas eriti orjastavates tingimustes (st kannatanu kriminaalmenetluses, mille esemeks on KarS-i §-des 133–133³, 138–140, §-s 145¹, 175 või § 260¹ lõike 1 punktis 3 või 5 sätestatud kuritegu) tähtajalise elamisloa kriminaalmenetluses, võimaldatakse eelnõuga sellel välismaalasel olla kehtiva töötamiseks antud elamisloaga Eestis töötada kuni kuus kuud, kui tal on olnud elamisluba töötamiseks vähem kui kaks aastat, või kuni üheksa kuud, kui tal olnud elamisluba töötamiseks vähemalt kaks aastat. Seega laieneb eriti orjastavates töötingimustes töötanud välismaalase võimalus töösuhte lõppemise järgselt valida, millise tähtajalise elamisloa alusel ta riigis viibimist jätkab.
3. Eelnõu § 1 punkti 18 kohaselt täiendatakse VMS §-ga 301¹, milles sätestatakse tööandja vastutus riigilõivu sissenõudmise keelu rikkumise eest. Seletuskirjas (lk 31) on selgitatud: „<i>Eelnevast lähtuvalt nähakse eelnõu § 1 punktiga 18 tööandjale ette ka karistus, kui ta on välismaalasel töötamiseks antud elamisloa riigilõivu sisse nõudnud. Muudatuste järgselt võib tööandjat, tema juhatuse liiget või muud esindajat, kellele oli vastava kohustuse täitmine delegeeritud, keelu rikkumise korral karistada rahatrahviga kuni 300 trahviühikut. Samas ulatuses on sätestatud VMS-is näiteks karistus välismaalase Eestis töötamise tingimuste rikkumise eest (VMS-i § 301) või Eestis ilma seadusliku aluseta viibival välismaalasel töötamise võimaldamise eest (VMS-i § 300). Kuigi VMS-is on teatud rikkumiste puhul võimalik karistada juriidilist isikut rahatrahviga kuni 32 000 eurot, ei ole nii kõrge trahvimäära kehtestamine riigilõivu sisse nõudmise karistusena proportsionaalne.</i>“. Seletuskirjast ei selgu, miks ei ole kavandatud juriidilise isiku vastutust. Trahviühikutes määratakse rahatrahv füüsilisele isikule. Kui seletuskirjas tuuakse näiteks VMS §-d 300 ja 301, siis mõlemates on juriidilise isiku vastutus eraldi lõigetes 2 sätestatud.	<u>Arvestatud</u> Eelnõu ja seletuskirja täiendatud juriidilise isiku karistuse sättega.

KarS § 14 kohaselt vastutab juriidiline isik siis, kui see on seaduses ettenähtud. Juriidilise isiku vastutusele võtmine ei eelda ega välista süüteo toime pannud füüsilise isiku vastutusele võtmist, kui seaduses on ette nähtud ka füüsilise isiku vastutus. Eelnõus kavandatu kohaselt on füüsilisele isikule ette nähtud maksimaalne võimalik karistus, kuid juriidiline isik on jäetud vastutuseta. Justiits- ja Digiministeerium on seisukohal, et kuni 32 000-eurone rahatrahv juriidilisele isikule ei ole proportsionaalne karistus, eriti arvestades asjaolu, et KarS § 47 lõike 2 kohaselt võib kohus või kohtuväline menetleja juriidilisele isikule väärteo eest kohaldada rahatrahvi 100–400 000 eurot. Seega jääb 32 000 eurot maksimaalsest lubatud määrast väga kaugele. Kui füüsilisele isikule on kavandatud maksimaalne võimalik karistus (300 trahviühikut), siis 32 000 eurot juriidilise isiku puhul seda ei ole. Palume kavandada eelnõu § 1 punkti 18 juriidilise isiku vastutus suuruses, mis oleks proportsionaalne arvestades füüsilisele isikule kavandatud vastutust.	
4. Justiits- ja Digiministeerium juhib tähelepanu sellele, et VMS-is tervikuna on juriidilise isiku karistumäärad jäänud ajale jalgu. Füüsilise isiku puhul on karistumäärad läbivalt sätestatud maksimaalse suurusega ehk kuni 300 trahviühikut, kuid juriidilise isiku karistused jäävad suurusesse kuni 3200 eurot või kuni 32 000 eurot. Seega füüsiline isik võib VMS alusel saada karistuseks kuni 2400 eurot (8x300 trahviühikut⁷) samas, kui juriidilise isiku maksimaalne karistus on sellest vaid 800 eurot kõrgem. Juriidilise isiku karistumäär ei ole proportsionaalne ning vajab muutmist. Palume hinnata VMS-s sätestatud juriidilise isiku karistumäärade proportsionaalsust ning kavandada VMS vastavate sätete muutmist. Palume anda Justiits- ja Digiministeeriumile teada, millal võiks vastavaid muudatusi oodata.	<u>Arvestatud</u> Eelnõu ja seletuskirja täiendatud VMS-is sätestatud juriidilise isiku karistumäärade muudatustega.
5. Eelnõu § 1 punkti 1 kohaselt muudetakse VMS-i § 40² lõiget 2, milles on loetletud menetlused, mille puhul võib haldusorgan arvestada kutsujale antud usaldusväärse hinnanguga. VMS § 40² lõike 3 kohaselt võetakse hinnangu andmisel arvesse VMS alusel pandud kohustuste rikkumisi ja muid põhjusi, mille alusel on põhjendatult alust kahelda kutsuja usaldusvääruses. Palume seletuskirjas täpsustada, millistele andmetele hinnangu andmisel tuginetakse	<u>Arvestatud</u> Seletuskirja täiendatud selgitustega kutsuja usaldusväärse hinnangu kohta.

⁷ KarS § 47 lg 1: [---]Trahviühik on rahatrahvi baassumma, mille suurus on 8 eurot.

ja milliste normide alusel võib vastavaid andmeid töödelda. Näiteks, kui taotluse menetlemisel hinnatakse kutsujaks oleva ettevõtja usaldusväärsust ja sealhulgas on vaja kontrollida juhatuse liikme andmeid, siis kust neid kontrollitakse, milliste andmete alusel, millisel õiguslikul alusel. Samuti palume selgitada kuidas eristub usaldusväärsuse hindamine taustakontrollist, mille puhul on seadusandja⁸ leidnud, et tegemist on olulise eraelu puutumatus riivega, mille ulatust tuleks sätestada seaduses.	
6. Palume arvestada kooskõlastuskirja lisas esitatud eelnõu seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju hindamise kohta.	<u>Arvestatud</u> Seletuskirja ja eelnõu täiendatud vastavalt märkustele.
Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon	Ermo Perolainen, ERAA peasekretär <i>Tagasiside edastatud Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioonile e-kirja teel 02.09.2025.</i>
1. Autojuhtide puudus on täna sektori kõige suurem probleem ja väljakutse. Konkurents töäjõuturul on globaalne ja võidavad need riigid, kus on vähem piiranguid, kiirem ja paindlikum lubade taotluste menetlemine ning soodsam maksukeskkond. Kolmandatest riikidest pärit autojuhtide kaasamine rahvusvaheliste autovedude tegemiseks on hädavajalik, et veondusturul teiste riikide (Läti, Leedu, Poola jt) vedajatega konkureerida. Toetame ja tervitame kõiki ettepanekuid, mis muudavad kolmandate riikide päritolu tööjõu värbamise tingimusi Eestis lihtsamaks, kiiremaks ja paindlikumaks. Dokumentide taotluste menetlemise kiirus ehk aeg on probleem, mis täna võõrtööjõu kasutamist märkimisväärselt pidurdab. See puudutab nii elamislubasid, viisasid kui lühiajalise töötamise registreeringuid (LTR). Mitu kuud töötamiseks vajalikke dokumente oodata tähendab, et Eesti ettevõtted jäävad võõrtööjõu turul konkurentsist sisuliselt kõrvale. Naaberriikides toimub dokumentide vormistamine oluliselt kiiremini ning Eestit valitakse viimasena kui teistes riikides mingil põhjusel töötamiseks vajalikke lubasid ei anta. Arusaamatuks jäävad mitmed negatiivse otsusega lõppenud menetlused, kus kogenud, staažikaid, seaduskuulekaid Eesti ettevõtteid nimetatakse ebausaldusväärseteks. Sektori spetsiifikat mittetundvad ametnikud süüdistavad aastakümneid	<u>Selgitus</u> Võtame teadmiseks, et toetate ettepanekuid, mis muudavad välistööjõu värbamise tingimusi Eestis lihtsamaks, kiiremaks ja paindlikumaks. Mõistame, et veondussektori tööjõupuudus on tinginud vajaduse värvata vajalikke töötajaid välisriikidest. Eesti rändepoliitika lähtub tasakaalustatud lähenemisest toetades ühelt poolt Eesti ühiskonnale kõrget lisandväärtust andvate välismaalaste sissearannet, tagades Eestis seadusliku viibimise reeglite paindlikkuse ning inimesekeskse lähenemine ning teisalt ennetades ja tõkestades ebaseaduslikku viibimist, elamist ja töötamist ning maandades rändega kaasnevaid riske. Viimastel aastatel on ellu viidud mitmeid muudatusi, mille eesmärgiks on soodustada kõrgelt kvalifitseeritud välistöötajate ja oskustöötajate sissearannet. Töös on täiendavad välismaalaste seaduse (edaspidi <i>VMS</i>) muudatused, millega lihtsustatakse tööandja vahetust elamisloa kehtivusaja jooksul (edaspidi ei pea taotlema uut elamisluba tööandja vahetamiseks) ning kehtestatakse tööjõupuudusega tegevusaladel tööle asumiseks soodsamad

⁸ Vt näiteks [vangistusseaduse](#) § 105²; [hädaolukorra seaduse](#) § 41¹.

tegutsenud ettevõtjaid „oskamatuses oma tööd korraldada“. Me ei saa selliste hinnangutega nõustuda, keelamise ja piiramise asemel peaks riigi ning ametnike eesmärgiks olema ettevõtjate aitamine ja toetamine. Kehtivad seadused peaksid olema paindlikud ning võimaldama arvesse võtta muuhulgas erinevate valdkondade spetsiifikat.	tingimused tähtajalise elamisloa saamiseks (erisus sisserände piirarvu kohaldumisest, Töötukassa loast ning palgakriteeriumist). Praeguse analüüsi kohaselt kuulub ka veonduse sektor potentsiaalselt tööjõupuudusega tegevusalade loetelusse, andes veondussektori ettevõtetele paindlikumad võimalused välistööjõu kaasamiseks.
2. Käesolevaga soovime korrata 2024.a. veebruaris tehtud ettepanekut VMS muutmiseks kaotada kolmandatest riikidest pärit rahvusvaheliste autovedude autojuhtidele keelenõue. Kui autojuht omab elamisluba ja soovib seda pikendada/uuesti taotleda, siis ei peaks temale rakendama keelenõuet, sest arvestades rahvusvahelise autojuhi töö iseloomu, kus suurem osa ajast viibitakse väljaspool Eestit ning Eestis kohapeal vaid mõned päevad kuus, siis puudub reaalselt vajadus keeleoskuse järele. Pikema 2024.a. veebruaris tehtud pöördumise antud teemal leiate lisatuna. Palume lisada VMS § 179 lg 4 eesti keele oskuse nõudest vabastatud välismaalaste hulka rahvusvaheliste vedude autojuhid. Rahvusvaheliste vedude autojuhtidele seadustes erisuste loomine peaks olema nende töö iseloomu arvestades igati põhjendatud. Nad ei viibi püsivalt Eestis, nende töö on liikuva iseloomuga ja peamiselt väljaspool Eestit, nad veedavad puhkust oma koduriigis, nad ei koorma Eesti sotsiaal- ja tervishoiusüsteemi. Ja arvestades kriitilist olukorda tööjõuturul, kus Eestis ei ole piisavalt rahvusvahelisi vedusid teostavaid autojuhte, siis Eesti ettevõtjate toimetuleku ja jätkusuutlikkuse tagamiseks on oluline, et võõrtööjõu kaasamine ei oleks takistatud. Maanteekaubaveo näol on tegemist elutähtsa teenusega, millest sõltub kõigi kaupade ja teenuste kättesaadavus, mistõttu on Eesti enda veovõimekus hädavajalik, et tagada elanikkonna varustamise jätkusuutlikkus. Lisaks annaks sektori konkurentsivõime tõstmine võimaluse kasvatada teenuste ekspordi panust Eesti majandusse.	<u>Selgitus</u> Sarnaselt varasemale tagasisidele selgitame, et VMS § 179 lõikes 3 sätestatud A2 keeleoskuse nõue laieneb välismaalasele, kes taotleb tähtajalist elamisluba töötamiseks ja kes on Eestis elanud töötamiseks antud tähtajalise elamisloa alusel vähemalt viis aastat. Eesti keele oskus on üks olulisemaid eeldusi, et ühiskonda sulanduda ja selles toimuvat mõista. Välismaalasele on riigikeele oskus vahend, et saavutada näiteks parem haridus ja töökoht. Keeleoskus on tähtis ka ühiskonnale, kui pidada silmas lõimumist ja eesti keele säilimist. Seadusandja on A2-tasemel keelenõudele loonud üksnes erisused, mis tulenevad Euroopa Liidu õigusaktidest: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2014/36/EL (hooajatöötajate direktiiv), 2014/66/EL (ettevõtjasiseselt üleviidud töötajate direktiiv), 2016/801/EL (õpi- ja teadusrände direktiiv), 2021/1883 (Euroopa Liidu sinise kaardi direktiiv). Muude täiendavate erisuste loomist ei ole seadusandja pidanud põhjendatuks. Teie pöördumisest nähtub, et rahvusvaheliste vedude autojuhid ei viibi Eestis püsivalt ning töö iseloomust tulenevalt viibivad peamiselt väljaspool Eestit. Selgitame, et rahvusvaheliste autoveojuhtide puhul oleme nende töö iseloomu tähtajalise elamisloa menetluste puhul arvesse võtnud. Siiski peab silmas pidama, et tähtajaline elamisluba on välismaalasele antav luba Eestisse elama asumiseks ja Eestis elamiseks. Seadusandja soov on olnud toetada Eesti elama asuvate välistöötajate ühiskonda sulandumist, mille puhul eesti keele oskus on olulise tähtsusega. Eesti keele oskuse nõuet peab

	välismaalane tõendama, kui ta soovib pärast viit aastat oma elamisluba pikendada. Koos viisa ja lühiajalise töötamise registreerimise alusel töötamisega on seega välismaalasel kuus ja pool aastat, et õppida A2 tasemel eesti keelt. Usume, et need rahvusvaheliste vedude autojuhid, kes taotlevad endale tähtajalist elamisluba töötamiseks ning kes kavatsevad seeläbi jääda Eestisse pikemaajaliselt elama ja tööle, leiavad ka võimaluse, et õppida selle perioodi jooksul piisavalt eesti keelt. Samuti märgime, et lühiajalise iseloomuga töö puhul on võimalik taotleda lühiajalise töötamise registreerimist ja viisat. Sellisel juhul ei kohaldu A2-tasemel keelenõue.
Eesti Infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni Liit	Kadri Pungas Kadri.Pungas@itl.ee <i>Tagasiside edastatud Kadri Pungasele e-kirja teel 24.09.2025.</i>
1. ITL-i hinnangul on mitmed eelnõuga tehtavad muudatused positiivsed ja toovad tööandjale leevendust administratiivse koormuse osas. On väga tervitatav eelnõuga välismaalasele antav võimalus tööta olekuks (töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusajal), sest see toob lahenduse praktikas sagedasele probleemile, kus töölt lahkudes peab välismaalane kohe uue tööandja juurde liikuma või riigist lahkuma.	<u>Teadmiseks võetud</u>
2. ITL toetab eelnõu eesmärki lihtsustada töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusajal välismaalase töökohavahetust. Eelnõuga võimaldatakse välismaalasele töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusajal töökohavahetust ilma, et ta selleks uut elamisluba peaks taotlema ning selleks kehtestatakse uus töökohavahetuse registreerimise regulatsioon. Juhime aga tähelepanu, et sealjuures ei tohi tekkida olukorda, kus teatud juhtudel välismaalase töökohavahetus muutuks praktikas hoopis oluliselt aeglasemaks. Seetõttu soovime täpsustada, kas eelnõuga muutuks tippspetsialistide ning idu- ja kasvuettevõtete jaoks välismaalase töökohavahetus aeglasemaks? Eelnõu seletuskirja kohaselt lühiajalise töötamise registreerimist (edaspidi: LTR) enam vaja ei ole tööandja vahetusel uue töökohavahetuse registreerimise regulatsiooni korral: <i>"Kuivõrd kehtestatav töökohavahetuse registreerimise taotluse läbivaatamise tähtaeg on</i>	<u>Selgitus</u> Kehtiva korra kohaselt peab välismaalane, kellel on tähtajaline elamisluba töötamiseks, taotlema tööandja vahetamise korral uut tähtajalist elamisluba. Samuti registreeritakse praktikas tihti välismaalase lühiajaline töötamine, et võimaldada uue tööandja juures kiiremat tööle asumist, kuniks elamisloa taotluse suhtes otsus tehakse. Ka tippspetsialistide ja idu- ning kasvuettevõtte töötajate puhul tehakse otsus elamisloa taotluse suhtes kuni kahe kuu jooksul (alates 01.01.2026 kuni kolme kuu jooksul). Eelnõuga kavandatavate muudatuste kohaselt ei ole uue elamisloa taotlemine enam vajalik, piisab töökohavahetuse registreerimisest. Erinevalt lühiajalise töötamise registreerimisest, mille puhul on teatud töötajate kategooriatele loodud kiirendatud

<i>võrreldes elamisloa taotluse läbivaatamise tähtajaga oluliselt lühem (kehtestatava korra kohaselt on töökohavahetuse registreerimise menetluse tähtaeg 30 kalendripäeva), kaob ka vajadus täiendavalt välismaalase lühiajalist töötamist registreerida. Seeläbi muutub kogu töökohavahetuse protsess välismaalase, tööandja ja riigi jaoks vähem koormavaks, kiiremaks ja efektiivsemaks."</i> (seletuskiri lk 16).	menetlus, kohaldatakse eelnõu kohaselt töökohavahetuse regulatsiooni ühetaoliselt kõikidele töötamise alustele. Seda põhjusel, et vältida täiendavate erisuste loomist VMS-i. Nii tööandjad, välismaalased, kui ka mitmed uuringud (sh nt Sihtasutus Kutsekoja Välistööjõu uuring aastani 2035) on välja toonud, et Eesti tööranne puudutavas regulatsioonis on kehtestatud liigselt erisusi, mis muudab reeglitest arusaamise ja nende järgimise keeruliseks kõikidele osapooltele. Seetõttu on peetud otstarbekas liikuda edasi regulatsiooniga, mis täiendavaid erandeid töökohavahetuse registreerimise üldreeglitest ei loo. Eelnõu kohaselt teeb PPA töökohavahetuse registreerimise taotluse suhtes otsuse kuni 30 kalendripäeva jooksul. Ka töökohavahetuse registreerimise menetluses lähtub PPA haldusmenetluse seaduses sätestatust, viies menetluse läbi võimalikult kiiresti.
3. Täna kehtiva regulatsiooni kohaselt saavad välis-tippspetsialistid ja idu- ning kasvuettevõtete ettevõtete välistöötajad töökohavahetusel tööd alustada hetkest, mil LTR sisse antakse – seega põhimõtteliselt koheselt, otsus tuleb välja 48 tunni jooksul. Ilma uue elamisloa taotluseta aga LTR-i tegemise õigust pole. Seega kui enam LTR-i teha ei saa (kuna uut elamisloa taotlust pole esitatud) ja tööandj vahetuse protsess on uue töökohavahetuse registreerimise regulatsiooni kohaselt 30 päeva, siis see on tänasest praktikast (48 tundi) oluliselt aeglasem ja raskendab tippspetsialistidest välismaalaste värbamist ja nende töökohavahetust.	<u>Selgitus</u> Kuigi direktiivi 2024/1233 artikli 11 lõike 3 kohaselt võib liikmesriik peatada ühtse loa valdaja õiguse tööandjat vahetada 45 päeva jooksul alates tööandja vahetamise kohta teavituse esitamisest, siis peeti direktiivi ülevõtmisel Eesti õigusesse põhjendatuks sellest lühema menetlustähtaja sätestamist. Võttes arvesse, et riigisisese õiguse kohaselt on töölepingu ülesülemisel tavapärane ette teavitamise aeg 30 päeva, sätestatakse eelnõuga ka töökohavahetuse registreerimise taotluse suhtes otsuse tegemiseks sama tähtaeg, st 30 päeva alates taotluse esitamisest. Eelnev võimaldab PPA-l viia läbi vajalikud toimingud kontrollimaks, et töötamine uue tööandja juures vastab VMS-is sätestatud tingimustel, kuid tagab samas, et töökohavahetuse registreerimise taotluse läbivaatamise menetlustähtaeg ei oleks oluliseks takistuseks uue tööandja juures tööle asumisel.
4. ITL leiab, et eelnõus tuleb näha ette tööandj vahetusel välismaalastest tippspetsialistidele ning idu- ja kasvuettevõtete välistöötajatele töökohavahetusel kiirendatud protsessid või vähemalt luba asuda tööle kohe, kui	<u>Selgitus</u> Eelnõu kohaselt kohaldatakse töökohavahetuse regulatsiooni ühetaoliselt kõikidele töötamise alustele, vältimaks VMS-i erisuste juurde loomist ja seeläbi

avaldu on sisse antud. See protsess ei tohi kindlasti muutuda tänasest praktikast aeglasemaks. LTR-i puhul selline erisus iduettevõtetele ja tippspetsialistidele hetkel on ja tööle tohib asuda koheselt, kui avaldu on teele pandud.	seaduse keerukamaks muutmist. Otsus töökohavahetuse registreerimise taotluse kohta tehakse kuni 30 päeva jooksul, mis vastab tavapärasele töösuhte lõpetamise etteteatamise ajale ja eelduslikult ei tohiks seega saada takistuseks uue tööandja juures tööle asumisel. Selle aasta sügisest rakendab PPA piloodi korras menetluspraktikat, mille puhul vaadatakse strateegilistest sihtriikidest pärit tippspetsialistide, idu- ja kasvuettevõtete töötajate lühiajalise töötamise ja tähtajalise elamisloa taotlused läbi kiirendatud korras. Eelnõuga planeeritavate muudatuste jõustumisel näeme võimalust hõlmata ka töökohavahetuse registreerimise taotlused kiirmenetluse skooipi.
5. Eelnõuga seatud välismaalase töökohavahetuse lihtsustamise eesmärgi toetamiseks teeb ITL täiendava ettepaneku lisada eelnõusse sätteid lihtsustamaks välistöötaja töökohavahetust ühe emaeettevõtte erinevate juriidiliste kehade vahel. Leiame, et sellist tüüpi töökohavahetus peaks toimuma lihtsustatud protsessi järgi. Ettevõttesisesed (sh emaeettevõtte erinevate juriidiliste kehade vahelised) töökohavahetused on välismaalase karjääri mõttes sagedased ja loogilised, emaeettevõtte erinevate juriidiliste kehade eraldi ettevõtetena käsitlemine takistab inimeste kasvamist ettevõtte sees ja nende karjääri. Samuti on see ettevõtjale liigselt halduskoormav.	<u>Mitte arvestatud</u> Esmalt märgime, et eelnõuga võetakse Eesti õigusesse üle direktiiv 2024/1233, mistõttu ei lähe eelnõu muudatused direktiivis ette nähtust kaugemale. Ettepanekus toodu ei ole direktiivi reguleerimisalas. Eelnõu kohaselt kohaldub töökohavahetuse regulatsioon ühetaoliselt nii tööandja vahetamisel kui sama tööandja juures uuel töökohal tööle asumisel, kui kvalifikatsiooninõuded muutuvad ja elamisloa tingimused muutuvad. Samuti kohaldub töökohavahetuse regulatsioon ühetaoliselt emaeettevõtte erineva juriidilise keha juures tööle asumiseks. Töökohavahetuse registreerimise menetlemisel hinnatakse uue töökohaga ja ka tööandjaga seonduvaid asjaolusid, sh VMS-is sätestatud nõuete täitmist. Iga ettevõtte on õiguslikult ja korralduslikult iseseisev majandusüksus, mistõttu iga tööandja, st juriidilise keha puhul tuleb kontrollida VMS-is sätestatud tingimuste täitmist.
Tööinspeksioon	Kairit Kuusemaa Kairit.Kuusemaa@ti.ee 55963175 Jaana Vaus Madureira Silva Jaana.Vaus@ti.ee 53440322

	Tagasiside edastatud Kairit Kuusemaale ja Jaana Vausile e-kirja teel 01.09.2025.
1. Eelnõuga kehtestatakse piirang, mille kohaselt tööandja ei või riigilõivu tasu välistöötajalt tagasi nõuda, kui ta on selle ise tasunud (VMS-i § 41 täiendatakse lõikega 3) ning sätestatakse sanktsioonid olukorras, kus tööandja seda piirangut on rikkunud – kohustatakse tööandjat hüvitada välismaalasele riigilõiv (s.o VMS-i § 286 täiendatakse lõikega 7) ning keelu rikkumise eest nähakse ette rahaträhv kuni 300 trahviühikut (s.o VMS-i täiendatakse §-ga 301¹). Praktikas on paraku üsna tavapärane, et tööandjad nõuavad välismaalt Eestisse tööle tulnud töötajatelt erinevate kulude hüvitamist, sh riigilõivu tasumist. Kuigi nimetatud muudatused on tervitatavad ja Tööinspeksioon toetab nende lisamist VMS-i, siis antud punktide osas jääb siiski küsimus, kuidas seda kohustuse täitmist (kohustust tagastada välismaalasele riigilõiv) tagatakse, sest trahvi määramine ei pruugi seda tagada – trahv makstakse ära, aga välismaalane suure tõenäosusega riigilõivu summat ei saa ilmselt enne tagasi, kui ta pöördub vastava nõudega Töövaidluskomisjoni või kohtusse (mis arvestades riigilõivu suurust, ilmselt ei ole üksinda väärt, et seda bürokraatliku teekonda ette võtta). Hirmust tööandja (ja eelkõige töökaotuse) ees ei pruugi paljud töötajad seda sammu ettegi võtta ja politsei, kes on pädev trahvi määrama, ei pruugi rikkumisest teada saada.	<u>Selgitus</u> Tööandja kohustused on sätestatud VMS-s. Nende kohustuste täitmine pärast välismaalasele elamisloa andmist toimub järelkontrolli käigus. Riigilõivu välismaalasel sissenõudmise keeldu kontrollitakse samamoodi ja niisamuti määratakse ka karistus kohustuse mittetäitmise eest. Välismaalasel on oma õiguste kaitseks võimalik pöörduda PPA-sse, Töövaidluskomisjoni või kohtusse ja kui isik otsustab sellest loobuda, siis see on tema enda valik.
2. Eelnõu lk 25: Kehtestatava korra kohaselt peab töökohavahetuse registreerimise taotluse esitama PPA-le tööandja, kelle juures välismaalane soovib tööle asuda. Töökohavahetuse registreerimise taotluses tuleb kavandavate muudatuste kohaselt esitada samad andmed, mis tööandja peab tähtajalise elamisloa määruse § 14 lõike 3 kohaselt esitama tööandja kutses. Töökohavahetuse registreerimise taotluses tuleb muuhulgas esitada andmed töötamise kohta, sealhulgas töötamise alus, brutotöötasu, töötamise algus- ja lõpukuupäev jne. Samuti tuleb vajadusel lisada täiendavad tõendid, kui töötamisele kohaldub eritingimus. Näiteks, kui tööle asutakse iduettevõtte erisuse alusel, tuleb lisada ekspertkomisjonile esitatud taotluse number. Kommentaari: Praktikast vahetatakse tööandjat, siis kui teine potentsiaalne tööandja on olemas. Taotlus tuleb esitada kaks kuud ette, samas tuleb töötajal TLS-st tulenevalt järgida ka etteteatamistähtaega töölepingu ülesütlelemisel, ehk (pärast katseaega)	<u>Selgitus</u> Töökohavahetuse registreerimise taotluse võib välismaalane esitada koheselt uue tööandja leidmisel. Eelnõu kohaselt võib välismaalane uuel töökohal tööle asuda pärast seda, kui PPA on taotluse suhtes teinud positiivse otsuse ja töökohavahetuse registreerinud. Töökohavahetuse registreerimise taotluse suhtes teeb PPA kavandavate muudatuste kohaselt otsuse 30 päeva jooksul. Seega on töökohavahetuseks vajalike registreeringute menetluste kestus maksimaalselt 30 päeva. Seejuures lähtub PPA haldusmenetluse seaduse põhimõttest, et menetlus viiakse läbi võimalikult kiiresti. Kehtiva õiguse kohaselt vaadatakse tähtajalise elamisloa taotlus läbi kahe kuu jooksul (alates 2026. aasta jaanuarist 3 kuu jooksul), seega lüheneb uue korra kohaselt

teatada 30 kalendripäeva ette. Juhul, kui töötaja olemasoleva tööandja juures ütleb töölepingu üles nõnda, et töökohavahetuse taotluse rahuldamise korral saaks otse uue tööandja juurde liikuda, riskib ta sellega, et taotluse rahuldamata jätmise korral jääb töötuks. Kui töötaja töötuks jäämisega riskida ei taha, on tal võimalik ülesütlemisavaldus esitada üksnes pärast PPA poolt töökohavahetuse taotluse rahuldamist. Mis tähendab seda, et lisaks kahele kuule, venib tööandja vahetus 30 päeva võrra veel pikemaks (s.t 60+30 päeva). Kuidas aga on reguleeritud olukord kus töötajal tuleks 30 päeva veel eelmise/olemasoleva tööandja juures „ära töötada“, samas on elamisluba juba seotud uue tööandjaga, kuivõrd töökohavahetuse taotlus on rahuldatud?

töökohavahetuse protsess välismaalase ja uue tööandja jaoks oluliselt.

Kuivõrd töökohavahetus sama elamisloa alusel on lubatud selle elamisloa kehtivusaja jooksul, seatakse nõue, et töökohavahetuse registreerimise taotlus tuleb esitada vähemalt kaks kuud enne tähtajalise elamisloa kehtivusaja lõppu. Seda põhjusel, et kui elamisluba kaotab kehtivuse, ei ole võimalik sama elamisloa alusel enam töökohavahetust registreerida, vaid tuleb taotleda elamisloa pikendamist või uut elamisluba. Elamisloa pikendamise taotlus tuleb esitada kaks kuud enne tähtajalise elamisloa kehtivusaja lõppemist (Siseministri 12.01.2017 a määruse nr 7 § 28). Samuti peab uue tähtajalise elamisloa taotlemisel arvestama menetluse kestusega (kehtiva korra kohaselt kuni kaks kuud, alates jaanuarist 2026 kolm kuud). Pikendatud või uue elamisloa alusel on võimalik taas taotleda töökohavahetuse registreerimist.

Juhul, kui töötaja ütleb üles töölepingu olemasoleva tööandja juures ning töökohavahetuse registreerimise taotlus saab keelduva otsuse, on välismaalasel võimalik olemasoleva tööandjaga arutada võimalust töösuhte jätkamiseks, jääda ajutiselt tööta ja otsida uut tööandjat (eelnõuga luuakse võimalus olla ajutiselt tööta) või Eestist lahkuda.

Selgitame ka, et rakendusakti kavandi kohaselt tuleb töökohavahetuse registreerimise taotlusel märkida töötamise algusaeg. Alates uue tööandja juures tööle asumisest kohaldatakse eelnõu punkti 14 muudatuse kohaselt uuele tööandjale kutsuja kohustusi. Seega on alates sellest kuupäevast välismaalase elamisluba seotud uue tööandjaga ning enne uue tööandja juures tööle asumist varasema tööandjaga. Sarnane põhimõte rakendub ka praegu, kui välismaalane taotleb uut tähtajalist elamisluba uue tööandja juures tööle asumiseks. Kuni uue elamisloa andmiseni (mis on seotud uue tööandja juures tööle asumisega) jätkab välismaalane Eestis elamist ja töötamist varasema elamisloa alusel varasema tööandja juures.

3. Eelnõu § 1 punkt 13 – VMS § 189² lõike 3 muutmise: Välismaalane, kellel on tähtajaline elamisluba ettevõtjasiseseks üleviimiseks või kes on lähetatud töötaja Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse tähenduses, võib selle elamisloa kehtivusajal olla töötaja kuni kolm kuud, kui tööandja ütleb töölepingu erakorraliselt üles majanduslikel põhjustel töölepingu seaduse § 89 lõike 1 või 2 kohas. Seletuskirja lk 27 on kirjas: <i>Kuigi kehtiva VMS-i kohaselt on välismaalasel lubatud olla töötaja kuni kolm kuud, kui tööandja ütleb töölepingu erakorraliselt üles majanduslikel põhjustel, siis seda võimalust kohaldatai praktikas üksnes neile välismaalastele, kellel oli tööleping Eesti tööandjaga ning seega ka töösuhte lõpetamise aluste kontrollimine võimalik. Lähetatud töötajate ja ettevõtjasiseselt üleviidud töötajate puhul asub välismaalase tööandja, kellel on välismaalasel on sõlmitud tööleping, välisriigis. Seetõttu oli töösuhte lõpetamise aluste kontrollimine keeruline ning praktikas neile töötaja olemise perioodi ei võimaldatud.</i> Kommentaar: Seletuskirjas tuuakse välja, et välismaise tööandja puhul on töötajaga töösuhte tegeliku lõpetamise kontrollimine keeruline, sest tööandja on välisriigis. Samas uus säte oma sõnastuses suunab PPA-d seda kontrolli ka edaspidi läbi viima ehk küsitav on kuidas eelnõuga planeeritavat sätet on mõeldud praktikas rakendada.	<u>Selgitus</u> Eelnõuga ei piirata kehtivas õiguses sätestatud võimalust ettevõtjasiseselt üleviidud töötajatel ja lähetatud töötajatel olla töötaja kuni kolm kuud, kui tööandja ütleb töölepingu üles erakorraliselt. Eelnõuga tehakse üksnes muudatused, mis tulenevad direktiivist 2024/1233. Kuigi töösuhte lõpetamise aluste kontrollimine eelnevalt nimetatud aluste puhul on keeruline ning praktikas seda ei kasutatud, on välismaalasel soovi korral võimalik esitada PPA-le tõendeid (nt välisriigis välja antud dokumendid töösuhte lõpetamise kannete kohta) töösuhte lõpetamise aluste kohta ning kasutada VMS-is sätestatud õigust töötaja olla. Seletuskirja vastavate selgitustega täiendatud.
4. Seletuskirja lisa 2 vastavustabel lk 15 on kirjas, et Eesti ei võimalda pikema ajavahemiku vältel töötaja olla. Kommentaar: eelnõu kohaselt tahab Eesti võimaldada töötaolekut 3-6 kuud, kuid vastavustabelis on kirjas, et Eesti ei võimalda olla pikema kui kolmekuulise ajavahemiku jooksul töötaja. Samas kui tähtajaline elamisluba on olnud vähemalt kaks aastat, võib isik olla töötaja kuni kuus kuud. Kuus kuud on üsna pikk periood olla töötaja, mistõttu tekib küsimus, kas oleks mõistlik sätestada PPA-le õigus kontrollida, kas isikul on enda ülalpidamiseks nii pika perioodi vältel piisavaid rahalisi vahendeid?	<u>Arvestatud</u> Eelnõu § 1 punktiga kuus täiendatakse loodavat VMS § 189² lõikega 2, sätestades nõude, et kui välismaalane töötab kauem, kui kolm kuud, peab tal olema piisav legaalne sissetulek Eestis toimetulekuks. Nõutav piisava legaalse sissetuleku määr kehtestatakse Siseministri 12. jaanuari 2017. aasta määruse nr 7 „Tähtajalise elamisloa ja selle pikendamise ning pikaajalise elaniku elamisloa ja selle taastamise taotlemise kord ning legaalse sissetuleku määrad“ §-is 53.
5. Juhime tähelepanu ka eelnõus toodud terminoloogiale, nt on kasutatud seletuskirjas mõistet ametikoht (lk 30), kuid ülejäänud tekstis töökoha mõistet. Ametikoht on eelkõige ATS-is kasutatav mõiste, aga ATS kohaselt ei saa	<u>Arvestatud</u> Seletuskirjas on sõna „ametikoht“ asendatud sõnaga „töökohaga“, kuid viidete puhul kehtivatele VMS-i sätetele, kus on

ametnikuks nimetada välismaalast, seega see mõiste ei sobi eelnõu seletuskirja. Lisaks on segadusse ajav töökoha mõiste, kuna eelnõus räägitakse nii tööandja vahetamisest, kui ka sama tööandja juures teiste ülesannete täitma asumisest ning kohati on seetõttu seletuskirja raske lugeda. Ehk teeme ettepaneku seletuskirja selle pilguga üle vaadata ja sõnastust muuta/kohendada (nt nagu on eelnõu § 177 lg-s 4 1 neid eristatud).	kasutusel sõna „ametikoht“, on see termin jäetud muutmata. <u>Selgitus</u> Teksti loetavuse ja selguse eesmärgil on kasutatud mõistet „töökohavahetus“, kui hõlmatud on nii teise tööandja juurde tööle asumine kui sama tööandja juures teisele töökohale tööle asumine (vt seletuskirja lk 1). Tööandja vahetusele on viidatud, kui on üksnes hõlmatud tööandja vahetamine, kuid mitte sama tööandja juures tööle asumine. Sama tööandja juures tööle asumisele on viidatud, kui on üksnes hõlmatud sama tööandja juures tööle asumine, kuid mitte teise tööandja juures tööle asumine.
6. Lõpetuseks märgime, et toetame eelnõuga plaanitavaid muudatusi ja nõustume, et need võivad kaasa aidata välismaalaste ekspluateerimise vähendamisele. Kuna eelnõu puudutab vaid elamisloa menetlusega seonduvat, siis juhiksime siiski tähelepanu ühele praktikas esile kerkinud tendentsile, mille osas leiame, et see vajab lähemas tulevikus VMS-i (aga ka teiste seonduvate õigusaktide) regulatsiooni ülevaatamist ja muutmist. Nimelt näeb Tööinspektsioon oma järelevalve raames seda, et ärakasutamisest on saanud mõnede ettevõtjate jaoks „ärimudel“ – see tähendab, et ära kasutatakse nii süsteemi ehk seaduse kitsaskohti kui inimesi. Pahatahtlikud tööandjad kasutavad ära nii meie enda Eesti inimesi, aga ka välismaalt tulnud võõrtöötajõu haavatavust. Viimased ei tunne keelt ega kehtivaid seaduseid, mis loob hea pinnase ärakasutamiseks. Välismaalaste Eestisse tööle kutsumisel täidetakse küll paberil seadusega ettenähtud nõuded ja vahendajad maalivad koduriigis töötajatele ilusa pildi Eestist ja siin ootavast tööst – sageli kaasneb sellega ka kopsakas vahendustasu nõudmine ja kõik selleks, et Eestis madalapalgalist tööd teha sageli topelt tundidega. Sageli juhtub, et pärast paari töötamiskuud jätab tööandja töötajale töötasu välja maksmata või hakkab seda osade kaupa maksma, seejuures osaliselt võlgu jäädes (seda kinnitab mh töövaidluste arvu kasv, kus töövaidluskomisjoni pöördunud avaldajaks on välismaalane). Maksmata töötasult jäävad deklareerimata ka tööjõumaksud ning seeläbi „teenib“ tööandja märkimisväärse tulu ja saavutab sellega ebaausa konkurentsieelise. Kui töötaja	<u>Võtame teadmiseks</u> Võtame teadmiseks, et toetate eelnõuga plaanitavaid muudatusi. Eelnõuga võetakse Eesti õigusesse üle direktiiv 2024/1233, mis reguleerib töötamiseks antava elamisloa menetlust ja karistusi direktiivis sätestatud tingimuste rikkumise eest, ei lähe eelnõu muudatused direktiivis ette nähtust kaugemale. Võtame teadmiseks vajaduse tulevikus analüüsida VMS-i regulatsiooni ülevaatamist ja muutmist vältimaks inimeste ekspluateerimist ja seaduse kitsaskohtade ärakasutamist.

tuletab tööandjale meelde maksmata töötasu, peadib see sageli n-ö „konfliktina“, kus tööandja saab paari nupuvajutusega töötamise registris töösuhte lõppenuks märkida (kuigi reaalselt töösuhe lõppenud ei ole, sest pooled ei ole saavutanud kokkulepet töösuhte lõpetamiseks TLS § 79 alusel ning ülesütlemisavaldust ei ole kumbki pool teisele esitanud) ja/või maksab tööandja VMS-ga ettenähtust madalamat töötasu, mis toob kaasa lühiajalise töötamise registreeringu tühistamise ja välismaalase Eestist väljasaatmise (PPA ei saa kontrollida ja/või anda hinnangut töösuhte lõppemise/mittelõppemise faktile, kuna see on juba töövaidluse teema). See omakorda tähendab, et Eestis lühiajalise töötamise registreeringu alusel tööd teinud välismaalane ei jõua sageli lühikese aja jooksul (PPA saab anda välismaalasele maksimaalselt 30 kalendripäeva vabatahtlikuks lahkumiseks) pöörduda töövaidluskomisjoni ega kohtusse või ei jõua oma avalduse alusel tehtavat lahendit ära oodata (kui täna avaldaja istungile ei ilmu, jätab töövaidluskomisjon avalduse lihtsalt läbi vaatamata) ja töötaja jääb reaalselt ilma võimalusest saada kätte välja teenitud töötasu. Kuigi välismaalane võiks näiteks töövaidluskomisjoni istungil osaleda video teel (vt töövaidluse lahendamise seaduse § 42¹) või esindaja vahendusel, neid võimalusi sageli ei kasutata, sest neist ei olda teadlikud ja/või tundub protsess keeruline ja aeganõudev (töövaidluskomisjonis/kohtus tuleb kasutada tõlki ja vormistada dokumendid eesti keeles) ning see kõik tagab tööandjale taas „kasumi“ maksmata töötasu näol. Ehk siis kokkuvõtlikult näeb Tööinspeksioon vajadust vaadata üle ka lühiajalise töötamise registreeringu alusel töötamist (ja sellega seondvalt ilmselt ka maksukorralduse seaduses sätestatud töötamise registreerimist) puudutavat regulatsiooni, mis ei võimaldaks tööandjatel võõrtöötajaid eelkirjeldatud viisidel ära kasutada (sageli ei ole rikkumised nii rasked, et tööandjat oleks võimalik vastutusele võtta inimkaubanduse kuriteo toimepanemise eest).	
Eesti Töötukassa	Reet Raud Reet.Raud@tootukassa.ee 614 8247 Monika Aasa Monika.Aasa@tootukassa.ee 614 8632

	Irina Borozdina Irina.Borozdina@tootukassa.ee 614 8644 <i>Tagasiside edastatud Reet Rauale, Monika Aasale ja Irina Borozdinalle e-kirja teel 01.09.2025.</i>
1. Eelnõu § 1 punktis 6 jääb ebaselgeks, kas § 184¹ lõike 1 punktid 1 ja 2 kohalduvad samaaegselt või mitte. Selguse huvides võiks § 184¹ lõike 1 punkti 1 lõppu lisada sõna „ning“. Sarnaselt on eelnõus sõnastatud § 184² lõige 2. Teeme ettepaneku sõnastada § 184¹ lõige 1 järgmiselt: <i>„(1) Välismaalane võib vahetada töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusajal tööandjat, kui:</i> <i>1) uus tööandja on enne välismaalase tööle asumist esitanud Politsei- ja Piirivalveametile töökohavahetuse registreerimise taotluse ning</i> <i>2) Politsei- ja Piirivalveamet on kontrollinud, et töötamine uue tööandja juures vastab käesoleva seaduse §-des 176–1813, 182, 183 ja 1901–1907 sätestatud elamisloa andmise tingimustele, ning registreerinud töökohavahetuse.“.</i>	<u>Arvestatud.</u> VMS-i § 184¹ lõike 1 punkti 1 sõnastust muudetud vastavalt tehtud ettepanekule.
2. Teeme ettepaneku sõnastada TVTS § 12 lõige 2¹ sarnaselt kehtiva TVTS § 12 lõike 1 punktile 1 ning loetleda lepingu liigid ühes lõikes, mitte punktloeteluna: <i>„(2¹) Lühiajaliseks Eestis töötamiseks antud pikaajalise viisa alusel Eestis viibival ja töötaval välismaalasel on õigus töövõimetoetusele, <u>kui ta töötab töölepingu alusel või töövõtulepingu, käsunduslepingu või teenuse osutamiseks sõlmitud muu võlaõigusliku lepingu alusel.</u>“.</i> Kui punktloetelu jääb, teeme ettepaneku selguse huvides täpsustada TVTS § 12 lõike 2¹ sissejuhatavas lauseosas, et õigus töövõimetoetusele tekib, kui välismaalane töötab vähemalt ühe järgmise lepingu alusel. Vastasel korral võib jääda ekslik arusaam, et kõik lepingud peavad esinema korraga: <i>„(2¹) Lühiajaliseks Eestis töötamiseks antud pikaajalise viisa alusel Eestis viibival ja töötaval välismaalasel on õigus töövõimetoetusele, kui ta töötab vähemalt ühe järgmise lepingu alusel:</i>	<u>Arvestatud.</u> TVTS-i § 12 lõike 2¹ tekst muudetud vastavalt tehtud ettepanekule: <i>„(2¹) Lühiajaliseks Eestis töötamiseks antud pikaajalise viisa alusel Eestis viibival ja töötaval välismaalasel on õigus töövõimetoetusele, kui ta töötab töölepingu alusel või töövõtulepingu, käsunduslepingu või teenuse osutamiseks sõlmitud muu võlaõigusliku lepingu alusel.“.</i>

1) tööleping; 2) töövõtuleping; 3) käsundusleping; 4) teenuse osutamiseks sõlmitud muu võlaõiguslik leping.“. Alternatiivina võib lisada TVTS § 12 lõike 2¹ punkti 3 lõppu sõna „või“: „(2¹) Lühiajaliseks Eestis töötamiseks antud pikaajalise viisa alusel Eestis viibival ja töötaval välismaalasel on õigus töövõimetoetusele, kui ta töötab <u>vähemalt ühe</u> järgmise lepingu alusel: 1) tööleping; 2) töövõtuleping; 3) käsundusleping <u>või</u>; 4) teenuse osutamiseks sõlmitud muu võlaõiguslik leping.“	
---	--

Täiendav kooskõlastamine

Esitaja/märkuse sisu	Märkuse arvestamine/mittearvestamine
Justiits- ja Digiministeerium	Kärt Voor kart.voor@justdigi.ee Tagasiside edastatud Kärt Voorile e-kirja teel 12.11.2025
1. Juhtisime I kooskõlastusringil eelnõu koostajate tähelepanu sellele, et VMS-s tervikuna on juriidilise isiku karistusmäärad vananenud. Täname, et muutsite juriidilise isiku karistusmäärasid. Tõtsite kõigis normides karistusmäära samale summale, aga oleks tulnud täiendavalt hinnata, kas kõik VMS-s sätestatud süüteod on ühesuguse raskusega. Kui mõni on kergem, siis oleks pidanud seda ka karistusmäära sätestamisel arvesse võtma. Palume järgmiste VMS muudatuse ettevalmistamisel karistusnorme süvitsi analüüsida ja kaaluda, kas kõik teod ühesugused ning teo iseloomust lähtuvalt karistusmäärasid eristada.	<u>Selgitus</u> Muudatuste raames analüüsiti VMS-is sätestatud väärteo raskuseid ning jõuti järeldusele, et eesmärgipärane on need ühtlustada. Sarnaselt on füüsilise isiku karistusmäärad VMS-is läbi erinevate väärteo sätete ühtlustatud. Seletuskirja on täiendatud vastava selgitusega.
2. Palume arvestada ka eelnõu ja seletuskirja failides esitatud normitehniliste ja keelemärkustega märkustega ning märkustega eelnõu seletuskirja kohta.	<u>Arvestatud</u>
Eesti Infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni Liit	Kadri Pungas Kadri.Pungas@itl.ee

	<i>Tagasiside edastatud Kadri Pungasele e- kirja teel 01.12.2025</i>
1. Ehkki ajale jalgu jäänud trahvimäärade ajakohastamise vajadus arvestades üldist elukalliduse tõusu on mõistetav, siis ITL-ile tekitas küsimusi eelnõuga väljapakutud trahvimäärade suur tõus (5 kuni 47 korda) ja selle põhjendatus. Ettevõtete poolt vaadanuna ei tundunud nii suur tõus põhjendatud, eriti nende rikkumiste puhul, kus see tõus on kümnetes kordades, mistõttu palume eelnõus kaaluda elukalliduse tõusuga võrreldes proportsionaalsemat lahendust. Kui siiski on plaan praeguse trahvimäärade ettepanekuga edasi liikuda, siis tuleb eelnõus täiendavalt selgitada praktilist vajadust 5-47 kordseks trahvimäärade tõusuks erinevate karistavate tegude puhul – kas praktikas esineb hulgaliselt (ajas kasvava trendiga) suuri rikkumisi, mis võimaldavad järeldada, et senised trahvimäärad ei ole piisavad omamaks rikkumiste vältimiseks hoiatavat mõju? Eelnõu seletuskirjas (lk 37) on väide: „Samuti ei pruugi karistusseadustikus sätestatud määrast oluliselt madalamad trahvimäärad olla piisavalt mõjusad või omada soovitud hoiatavat mõju, et vältida tööandjate poolset VMS-is sätestatud nõuete rikkumist.“ – Siin oleks meie hinnangul vaja selgemat väljendust ja põhjendust tänaste trahvimäärade mõjususe kohta, samuti eesmärkide osas, mida soovitakse saavutada trahvimäärade olulisel tõstmisel. Praegune sõnastus „ei pruugi olla piisavalt mõjusad“ jääb meie hinnangul liiga ebamääraseks ja ei ole veenev trahvimäärade väga suure tõusu põhjendusena.	<u>Arvestatud osaliselt</u> Justiits- ja Digiministeerium juhtis eelnõu kooskõlastamisel tähelepanu sellele, et VMS-is tervikuna on juriidilise isiku karistusmäärad jäänud ajale jalgu ning ei ole proportsionaalsed võrreldes füüsilise isiku karistusmääraga. Kui füüsilise isiku karistusmäärad on VMS-is sätestatud maksimaalses ulatuses ehk samas ulatuses kui KarS-is füüsilise isiku maksimaalne karistusmäär, siis juriidilise isiku karistusmäärad on KarS-is sätestatud minimaalsest määrast mitmekordselt madalamad. Võttes arvesse eelnevat, et VMS-is sätestatud juriidilise isiku karistusmäärad ei ole juba ammu kooskõlas KarS-is sätestatud trahvimääradega ning samuti arvestades üldist elukalliduse tõusu, muudetakse eelnõuga kõiki VMS-is sätestatud juriidilise isiku karistusmäärasid, et need oleksid tõhusamad vähendamaks tööandjate poolset välismaalaste seaduses sätestatud nõuete rikkumist. Selgitame, et VMS-i rikkumiste arv on ajas tõusnud. Kui 2021. aastal registreeriti 380 VMS-i alusel vastutusele võtmist, millest ühel juhul võeti vastutusele juriidiline isik, siis 2024. aastal registreeriti 524 VMS-i rikkumist, millest 38 juhul võeti vastutusele juriidiline isik. Samas mõistame, et kuna kehtivas VMS-is on maksimaalsed juriidilise isiku trahvimäärad on ulatuses 3200–32 000 eurot, siis võib karistusmäära tõstmine 150 000 eurole olla liiga kõrge. Seetõttu tõstetakse eelnõuga trahvimäärasid 100 000 euron.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	Marko Udras marko.udras@koda.ee <i>Tagasiside edastatud Marko Udrasele e- kirja teel 01.12.2025.</i>
1. Eelnõu § 1 punktidega 18, 19 ja 21 tõstetakse välismaalaste seaduses sätestatud juriidilise isiku maksimaalseid trahvimäärasid praeguselt 3200, 6400 ja 32 000 eurolt 150 000 euron. Eelnõu seletuskirjas (lk 37) on trahvimäärade suurendamist põhjendatud üldise elukalliduse tõusuga	<u>Arvestatud</u> Eelnõu § 1 punktides 18, 19 ja 21 on arv „150 000“ asendatud arvuga „100 000“. Seega sätestakse VMS-is maksimaalne juriidilise isiku trahvimäär summas 100 000 eurot.

(trahvimäärasid tõsteti viimati 2010. ja 2018. aastal) ning 15.07.2018 jõustunud karistusseadustiku muudatusega (§ 47 lõige 2), mille kohaselt võib kohus või kohtuväline menetleja juriidilisele isikule väärteo eest kohaldada rahatrahvi 100 000 – 400 000 eurot. Seega ei ole välismaalaste seaduses sätestatud juriidilise isiku trahvimäärad juba ammu enam kooskõlas ka karistusseadustikus sätestatud trahvimääraga.

Kaubanduskoda mõistab vajadust viia välismaalaste seadus kooskõlla karistusseadustikuga. Samas oleme seisukohal, et juriidilise isiku maksimaalsete trahvimäärade tõstmine 4,7-47,8 korda ei ole proportsionaalne. Isegi kui osasid trahvimäärasid suurendati viimati 2010. aastal, siis alates sellest ajast on Statistikaameti andmetel tarbijahinnaindeks suurenenud üksnes 86,5 protsenti. Seega elukalliduse tõusuga saab trahvimäärade tõstmist põhjendada vaid väga väikeses ulatuses.

Meie hinnangul oleksid trahvimäärad mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ka siis, kui tõsta maksimaalseid trahvimäärasid karistusseadustikus sätestatud miinimumini ehk 100 000 euron. Näiteks kui juriidiline isik võimaldab Eestis ilma seadusliku aluseta viibival välismaalasel töötada, siis oleks meie ettepaneku kohaselt maksimaalne trahvimäär eelnõus sätestatud 150 000 euro asemel 100 000 eurot. Leiame, et ka sellisel trahvimääral oleks soovitud hoiatav mõju ning vähendaks motivatsiooni vältida tööandjate poolset välismaalaste seaduses sätestatud nõuete rikkumist.

Kaubanduskoja ettepanek:

Asendada eelnõu § 1 punktides 18, 19 ja 21 arv „150 000“ arvuga „100 000“.